

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 368/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. novembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť P., P., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Piešťany č. k. 5 C 117/08-154 z 13. novembra 2008 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 24 Co 25/09-174 z 5. mája 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. júla 2009 doručená sťažnosť P., P. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), rozsudkom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 C 117/08-154 z 13. novembra 2008 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 24 Co 25/09-174 z 5. mája 2009.

Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd napadnutým rozsudkom č. k. 5 C 117/08-154 z 13. novembra 2008 vyhovel žalobe žalobcu, ktorý je vlastníkom členských podielových listov vydaných sťažovateľom a ktorý sa proti sťažovateľovi žalobou domáhal určenia, aby každý člen sťažovateľa mal pri hlasovaní na členskej schôdzi sťažovateľa počet hlasov úmerný menovitej hodnote jeho členských podielových listov. Podľa dovtedajšieho znenia stanov sťažovateľa totiž v zmysle § 240 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“) mal každý člen sťažovateľa pri hlasovaní na členskej schôdzi iba jeden hlas. Žalobca sa uvedeného určenia domáhal potom, ako na členskej schôdzi sťažovateľa konanej 16. marca 2005 nebol hlasovaním schválený jeho návrh na zmenu stanov sťažovateľa v časti upravujúcej počet hlasov priznaných členom sťažovateľa pri hlasovaní na členskej schôdzi v závislosti od menovitej hodnoty ich členských podielových listov. Žalobca svoj žalobný petit argumentačne odôvodnil znením § 17g ods. 4 zákona č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 42/1992 Zb.“), podľa ktorého *„ak družstvo vydá podielnické listy aj pre svojich členov, družstvo v stanovách ustanoví, že členovia družstva, ktorí sa stanú jeho podielníkmi, majú právo na viac hlasov pri hlasovaní na členskej schôdzi, a to úmerne výške menovitej hodnoty ich podielnických listov“*.

Na základe odvolania sťažovateľa bol rozsudok okresného súdu potvrdený aj napadnutým rozsudkom krajského súdu č. k. 24 Co 25/09-174 z 5. mája 2009.

Sťažovateľ svoju sťažnosť proti označeným rozsudkom okresného súdu a krajského súdu argumentačne odôvodnil takto:

„(...) hlasovanie na členskej schôdzi PD P. upravuje článok V. Orgány družstva, bod 6 stanov, v zmysle ktorého má pri hlasovaní každý jeden hlas.

Tieto stanovy sú v uvedenom bode plne v súlade s paragrafom 240 Obchodného zákonníka, ktorý uvádza, že každý člen má jeden hlas, ak stanovy neurčujú inak. Stanovy pritom jednoznačne určujú jeden hlas a zmena nebola dosiahnutá ani hlasovaním na členskej schôdzi.

(...) zákon č. 42/1992 Z. z. nie je zákonom lex specialis k obchodnému zákonníku. Ustanovenie paragrafu 17g, bod 4 je iba v rozpore so záväznou úpravou Obchodného zákonníka.

Je v záujme ekonomickej stability družstva, aby každý člen družstva mal iba jeden hlas. Je tým chránené družstvo pred rozpredávaním družstevného majetku. Poznáme viaceré družstvá z okolia, kde akceptovali spôsob hlasovania v závislosti od počtu podielnických listov a dopadom bola nevýhodná privatizácia družstva a neskôr aj jeho rozpad.

V zmysle paragrafu 239, ods. 1 a 4 Obchodného zákonníka, najvyšším orgánom družstva je členská schôdza, do pôsobnosti, ktorej jedinej patrí meniť stanovy družstva. (...)

Oba rozsudky považujeme za nesprávne, pretože podľa paragrafu 1 písm. b) zák. č. 42/92 Zb. prispôsobujú vnútorné právne pomery družstva Obchodnému zákonníku.

Prispôsobovanie vnútorných právnych pomerov družstva proti súhlasu členskej schôdze družstva považujeme za protiústavný zásah do našich práv zaručených čl. 20 Ústavy. “

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domáhal toho, aby ústavný súd vyslovil, že rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 117/08-154 z 13. novembra 2008, ako aj rozsudkom krajského súdu č. k. 24 Co 25/09-174 z 5. mája 2009 bolo porušené jeho základné právo vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy, a z toho dôvodu navrhol, aby tieto rozsudky ústavný súd zrušil.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa rozhodnutím okresného súdu

Sťažovateľ tvrdí porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 117/08-154 z 13. novembra 2008 v dôsledku toho, že okresný súd podľa neho nesprávne právne posúdil sťažovateľom tvrdený rozpor právnej úpravy § 240 ods. 1 Obchodného zákonníka na jednej strane a § 17g ods. 4 zákona č. 42/1992 Zb. na strane druhej.

Vzhľadom na princíp subsidiarity [*„ak(...) nerozhoduje iný súd“*], ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označeného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu toho práva, porušenie ktorého sťažovateľ namieta, t. j. práva vlastníť majetok, k porušeniu ktorého malo dôjsť v dôsledku sťažovateľom tvrdeného nesprávneho právneho názoru okresného súdu, neposkytuje iný všeobecný súd na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho práva.

Sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania rozsudku okresného súdu č. k. 5 C 117/08-154 z 13. novembra 2008 využitím riadneho opravného prostriedku, a to odvolania, ktoré sťažovateľ napokon (ako to vyplýva aj zo sťažnosti) aj využil. Na základe sťažovateľom podaného odvolania sa krajský súd v rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia odvolacieho súdu musel v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, ako sťažovateľ uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť v tejto časti (vo vzťahu k okresnému súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa rozhodnutím krajského súdu

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy aj rozsudkom krajského súdu č. k. 24 Co 25/09-174 z 5. mája 2009 z dôvodu, že ani krajský súd nenapravil podľa neho nesprávny právny názor okresného súdu týkajúci sa sťažovateľom tvrdeného rozporu § 240 ods. 1 Obchodného zákonníka a § 17g ods. 4 zákona č. 42/1992 Zb., čím mal sťažovateľa v konečnom dôsledku obmedziť v jeho vlastníckych právach.

Namietané porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy odvodzuje sťažovateľ, ako to vyplýva z obsahu jeho sťažnosti, z podľa neho nesprávnych právnych záverov súdov oboch stupňov, teda nesúhlasí s ich interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení v napadnutom konaní. Podľa názoru ústavného súdu ide v tejto časti sťažnosti o účelovú argumentáciu sťažovateľa, keď tvrdí, že právoplatné rozhodnutie považuje za zásah do svojho základného práva vlastníť majetok. Toto základné právo nie je možné zamieňať s „*právom na úspech v súdnom konaní*“, ktoré náš právny poriadok nepozná. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti, arbitrárnosti názoru alebo svojvôli krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že tento ako súd odvolací preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, podľa zásad uvedených v § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav vo veci, vec správne právne posúdil a jeho rozhodnutie je presvedčivé. Na základe toho rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 OSP.

Krajský súd v napadnutom rozsudku k právnej stránke prerokovávanej veci uviedol:

„Medzi účastníkmi nebolo sporné, že odporca ako družstvo vznikol pred 1. 1. 1992 a preto v zmysle § 765 Obchodného zákonníka podliehal transformácii, ktorú upravil zák. č. 42/1992 Zb. V zmysle tohto ustanovenia Obchodného zákonníka sa družstvá, ktoré vznikali pred účinnosťou Obchodného zákonníka premieňajú na spoločnosti alebo družstvá podľa Obchodného zákonníka spôsobom, ktorý ustanovuje osobitný zákon. Podľa § 765 ods. 2 Obchodného zákonníka družstvá premenené podľa ods. 1 prispôbia svoje stanovy tomuto zákonu v lehote ustanovenej osobitným zákonom uvedeným v ods. 1. Takýmto osobitným zákonom je nepochybne zák. č. 42/92 Zb.

Odvolací súd sa nestotožňuje s právnym posúdením odporcu, že § 17g ods. 4 zák. č. 42/92 Z. z. je v rozpore s § 240 Obchodného zákonníka. Práve naopak, tieto právne predpisy sa dopĺňajú, keď zák. č. 42/92 o úprave majetkových vzťahov a vysporiadaní

v majetkových nárokoch v družstvách upravuje transformáciu družstiev zo socialistického spôsobu hospodárenia na formy tržné a tieto ustanovenia tohto špeciálneho predpisu sa premietli aj do stanov odporcu schválených dňa 24. 3. 2000, ktoré už obsahujú ustanovenia o obchodnom mene družstva, základné imanie družstva, vysporiadanie členského podielu pri zániku, predmet podnikania a podobne.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že družstvo vydalo podielnícke listy členov družstva tak, ako bolo ustanovené v § 17g ods. 1 zák. č. 42/92 Zb., ale už nerešpektovalo ods. 4, ktorý ukladá družstvu v prípade vydania podielníckych listov v stanovách ustanoviť, že členovia družstva, ktorí sa stanú jeho podielníkmi, majú právo na viac hlasov pri hlasovaní na členskej schôdzi a to úmerne výške menovitej hodnoty ich podielníckych listov. Družstvo v tomto smere nerešpektovalo príslušný zákon a preto sa navrhovateľ dôvodne domáhal v zmysle § 80 písm. b) O. s. p., aby táto povinnosť družstvu bola uložená súdnym rozhodnutím, lebo odporca v tomto smere zákon nerešpektoval.

Preto odvolací súd konštatuje, že prvostupňový súd po právnej stránke vec správne posúdil, lebo zákonodarca zák. č. 42/92 Zb. sledoval ústavne zakotvený princíp orientovania slovenskej ekonomiky na tržné hospodárstvo pretransformovať do činnosti družstiev. Umožnil družstvám, ktoré prešli transformáciou vydať podielové listy, ale zároveň zabezpečil, aby sa tieto osoby - podielníci mohli spravodlivo do výšky svojho majetku –podielu podieľať na správe, vedení a hospodárení družstva. Odporca síce podielnícke listy vydal, ale v rozpore so zákonom neumožňuje podielníkom podieľať sa na činnosti družstva v rozsahu vložených prostriedkov.

Z týchto dôvodov preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil(...)

O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok krajského súdu takéto nedostatky nevykazuje.

Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že zákonodarca v zákone č. 42/1992 Zb. sám vyriešil sťažovateľom tvrdený údajný „konflikt“ ustanovenia § 240 ods. 1 Obchodného

zákonníka a § 17g ods. 4 zákona č. 42/1992 Zb., a to tým, že ustanovil, že tento zákon sa bude vzťahovať bez rozdielu iba na družstvá vzniknuté pred 1. januárom 1992, čo bol bez sporu účastníkov konania aj prípad samotného sťažovateľa, je nepochybné, že na usporiadanie majetkových pomerov sťažovateľa mal byť do všetkých dôsledkov aplikovaný tento zákonný predpis. Avšak tak, ako to zistili aj všeobecné súdy, sťažovateľ aplikoval zákon č. 42/1992 Zb., len pokiaľ ide o vydanie členských podielových listov, avšak už opomenul zákonnom uloženú obligatórnu povinnosť ustanovenú mu v § 17g ods. 4 zákona č. 42/1992 Zb., a to zakotviť v stanovách, že členovia družstva, ktorí sú majiteľmi podielových listov družstva, majú mať pri hlasovaní na členskej schôdzi počet hlasov úmerný menovitej hodnote ich podielových listov.

Ústavný súd nezistil, že by označené rozhodnutie krajského súdu bolo svojvoľné alebo urobené v zrejmom omyle, či v nesúlade s platnou právnou úpravou alebo popierajúce zmysel interpretovaných a aplikovaných právnych noriem, a konštatuje, že uvedené rozhodnutie obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov vo väzbe na jeho výrok. Ústavný súd v takom prípade nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záveru všeobecného súdu. Tvrdenia sťažovateľa preto podľa názoru ústavného súdu sledujú len dosiahnutie zmeny súdneho konania, ktoré skončilo pre neho nepriaznivým výsledkom, čo však nemožno spájať s porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ktoré nemôže samo osebe nastať rozhodnutím štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju právomoc.

Krajský súd uplatňujúc svoju právomoc odvolacieho súdneho orgánu, ktorý v rozsahu tejto právomoci poskytuje ochranu právam hmotnoprávneho charakteru, nemôže byť iba z titulu uplatnenia tejto svojej právomoci považovaný za porušovateľa sťažovateľom označeného základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy.

Z týchto dôvodov ústavný súd už po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť v tejto časti (vo vzťahu ku krajskému súdu) ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V závere ústavný súd k otázke právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom dodáva, že aj napriek tomu, že prílohou sťažnosti podanej ústavnému súdu bolo splnomocnenie udelené advokátovi JUDr. M. K., P., toto ústavný súd nepovažoval za právne relevantné splnomocnenie, pretože v mene sťažovateľa ho udelil iba jeho predseda, avšak podľa výpisu z obchodného registra sťažovateľa za sťažovateľa navonok koná kumulatívne predseda „a“ podpredseda. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, uvedená skutočnosť už z hľadiska posúdenia náležitostí sťažnosti stratila svoj právny význam.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2009